

ONDER DE LOEP

KOLIBRIEVINDER

Hoewel de Kolibrievlinder (*Macroglossum stellatarum*) overdag actief is, behoort hij officieel tot de nachtvlinders. Hij wordt gerekend tot de familie van de pijlstaartvlinders (Sphingidae). Het is een trekvlinder die tussen april en juli vanuit het Middellandse Zeegebied naar het noorden trekt. Daarbij vliegt hij zelfs tot aan de poolcirkel en in de bergen tot boven de boomgrens. De vlinder is na voortplanting tot in oktober in Nederland aan te treffen; de nieuwe generatie vliegt vervolgens weer naar het zuiden (COSTERS, 2001). Hij komt algemeen in Nederland en in Limburg voor en kan vrijwel overal waar veel nectarplanten zijn worden waargenomen. De vlinder foeraagt voornamelijk overdag en bij zonnig weer op planten als Vlindestruik (*Buddleja davidii*), Echte lavendel (*Lavandula angustifolia*) en Echte valeriaan (*Valeriana officinalis*). De zeer snelle vleugelslag doet aan die van een kolibrie denken, net als het vluchtpatroon (WARING & TOWNSEND, 2015). Hij hangt stil in de lucht voor de bloemen en haalt daar met zijn lange roltong nectar uit. Het aantal vlinders dat wordt waargenomen wisselt sterk per jaar (COSTERS, 2001).

De Kolibrievlinder is warmbruin van kleur met een grijsachtige tint [figuur 1]. Opvallend is de oranjebruine kleur van de achtervleugel en de onderkant van de voorvleugel. Dit is alleen in de vlucht te zien. In rust houdt hij zijn vleugels dicht tegen het lichaam en is enkel de grijsbruine kleur van de vleugels te zien (WARING & TOWNSEND, 2015). De Kolibrievlinder zou verward kunnen worden met de Glasvleugelpijlstaart (*Hemaris fuciformis*), eveneens een dagactieve pijlstaartvlinder die rond dezelfde tijd actief is [figuur 2]. Het lichaam van de Glasvleugelpijlstaart is lichtbruin van kleur met een bruinrode band, in tegenstelling tot het donkerbruine lichaam van de Kolibrievlinder. De vleugels zijn grotendeels doorzichtig met een brede roodbruine achterrand. Verse vlinders hebben een dunne laag lichtbruine schubben op de vleugels die ze al tijdens de eerste vlucht verliezen, waarna de doorschijnende vleugels overblijven (WARING & TOWNSEND, 2015). De kans om een Glasvleugelpijlstaart te zien is vrij klein. Verspreid door heel Limburg worden jaarlijks maar enkele

exemplaren gemeld (bron: Waarneming.nl, geraadpleegd 30 mei 2018).

De rups van de Kolibrievlinder wordt voornamelijk in juli, augustus en september aangetroffen [figuur 3]. Ze leeft op walstrosoorten (*Galium spec.*). De rups wordt tot 45 mm groot. Hij heeft een donkergroen of roodachtig bruin lichaam met fijne witte spikkels en twee lichte strepen over de gehele lengte. Opvallend is ook de zogenaamde 'hoorn' aan het achtereind van de rups, welke blauw met een gele punt is (DE VLINDERSTICHTING, 2013). De cocon van de Kolibrievlinder kan dicht bij de grond of tussen de bladeren van de waardplant worden gevonden (WARING & TOWNSEND, 2015).

Mocht u binnenkort een Kolibrievlinder zien, voer uw waarnemingen, bij voorkeur met foto, dan in via Waarneming.nl. Door de snelle vleugelslag is de Kolibrievlinder vaak moeilijk helemaal scherp op foto te krijgen. De vlinder is echter ook op een onduidelijke foto vaak goed te herkennen door de typische kleuren en lichaamsbouw. Uw foto's met GPS-gegevens kunt u ook sturen naar natuurbank@nhgl.nl. Tevens kunt u via dit adres contact opnemen als u vragen heeft over het invoeren van waarnemingen. Wij verloten een Veldshop.nl cadeaubon ter waarde van 20 euro onder de waarnemers. Volg voor meer informatie over de Kolibrievlinder en de bekendmaking van de winnaar de Facebookgroep: www.facebook.com/groups/onderdeloep.

Martine Lemmens

Literatuur

- COSTERS, R., 2001. Smullen van de kolibrievlinder. *Vlinders* 16(2): 28-29.
- DE VLINDERSTICHTING, 2013. Kolibrievlinder. Herkenning. Geraadpleegd 30 mei 2018. <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders/overzicht-vlinders/details-vlinder/kolibrievlinder>.
- WARING, P. & M. TOWNSEND, 2015. Nachtvlinders. De nieuwe veldgids voor Nederland en België. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.

FIGUUR 1

Kolibrievlinder (*Macroglossum stellatarum*) (foto: André van Dam).

FIGUUR 2

Glasvleugelpijlstaart (*Hemaris fuciformis*) (foto: Annemarie Hessel).

FIGUUR 3

Rups van de Kolibrievlinder (*Macroglossum stellatarum*) (foto: André van Dam).